

NATIONAL **TENDER** DAY

16.10.2025

18de editie

HET TOONAANGEVENDE EVENT ROND OVERHEIDSOPDRACHTEN IN BELGIË

www.ebp.be - seminars@ebp.be

ONTDEK ONZE OPLEIDINGSAGENDA 2025

Schrijf u in en geniet
van -20% met de code

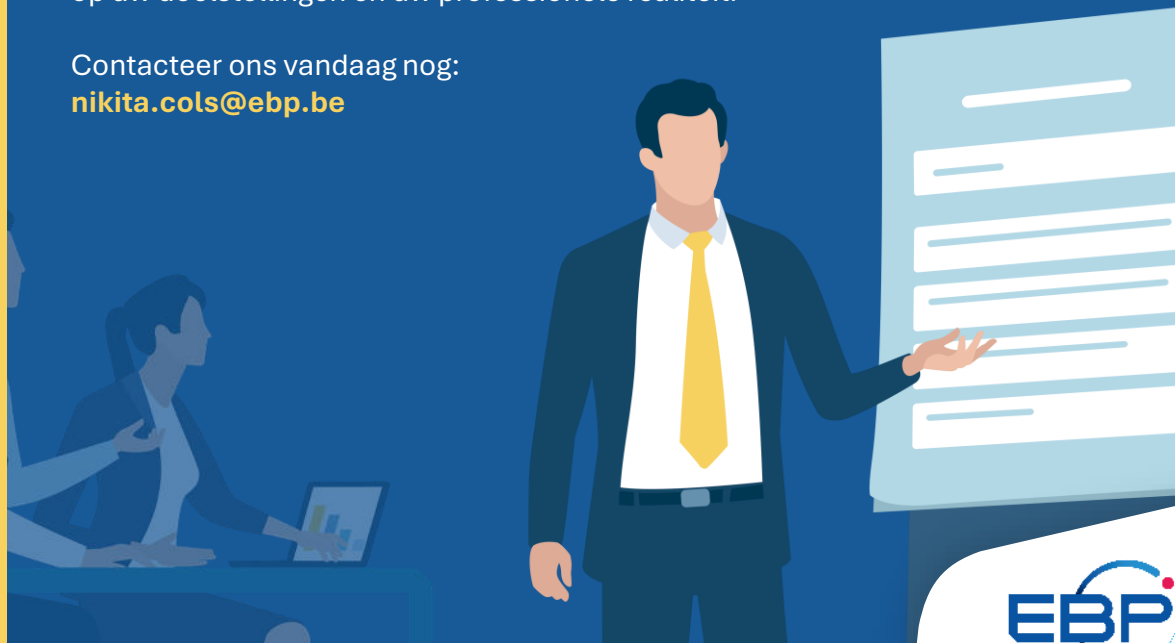
NTD25VIPCLIENT

Opleidingen op maat

Heeft u een specifieke behoefte?

Of het nu gaat om het verdiepen van één onderwerp of het uitwerken van een volledig traject, onze experts ontwikkelen samen met u een opleiding die 100% is afgestemd op uw doelstellingen en uw professionele realiteit.

Contacteer ons vandaag nog:
nikita.cols@ebp.be

23 OKTOBER of 16 DECEMBER

AI ten dienste van overheidsopdrachten

Ontdek de kracht van AI en leer hoe je
dit effectief inzet om jouw werk
gemakkelijker te maken

Schrijf u in
en geniet van -20%
met de code

NTD25VIPCLIENT

27 NOVEMBER

Duurzaam aanbesteden: scoor met groene overheidsopdrachten!

Duurzaamheid als succesfactor!

Beheers de nieuwste Europese regels,
optimaliseer je aanbestedingsbeleid en maak
van duurzaamheid jouw strategisch voordeel.

Schrijf u in
en geniet van -20%
met de code

NTD25VIPCLIENT

CIRCULAIR AANKOPEN OkTObER 2025

Doelen van de opleiding

Openbare aankopers sensibiliseren rond het thema circulaire aankopen.

Circulaire aankopen stimuleren

INLEIDING TOT CIRCULAIR AANKOPEN

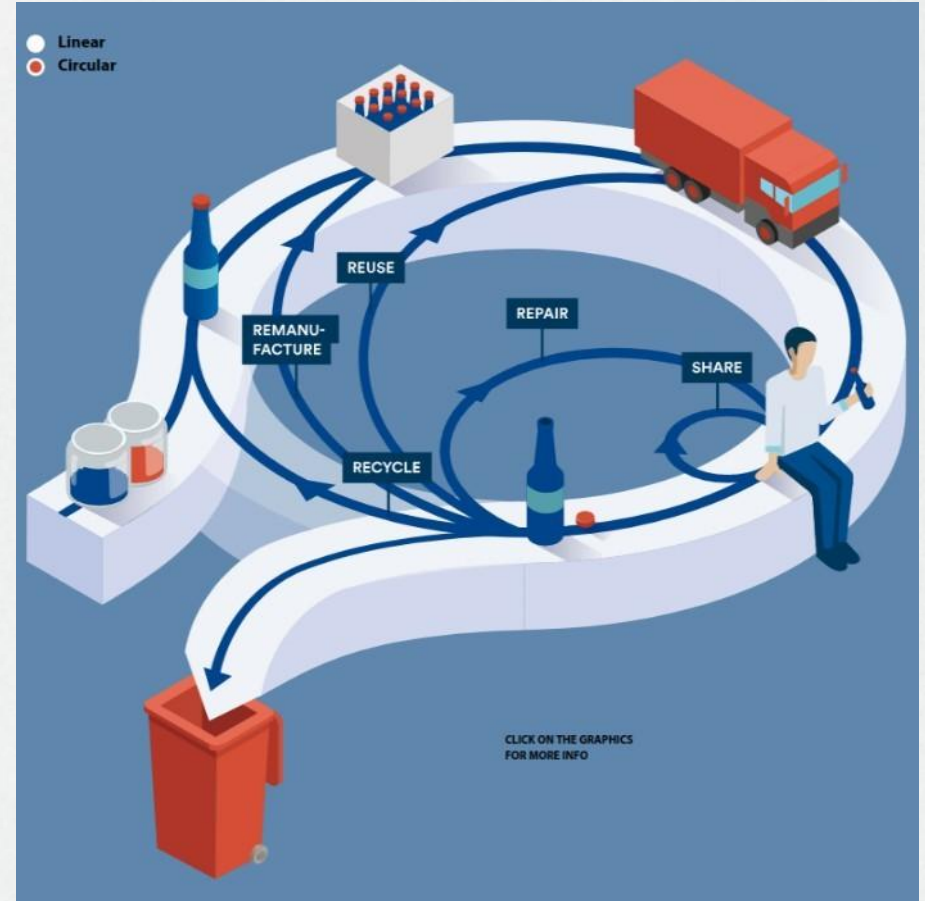
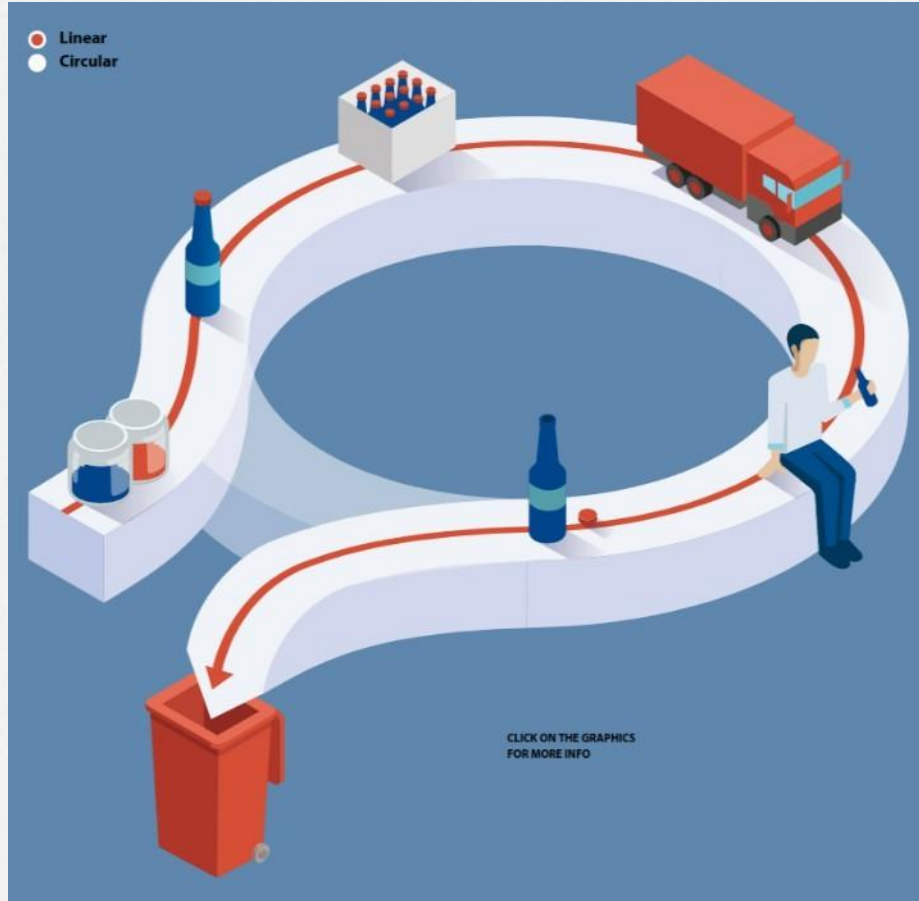
Oefening

Wat is het verschil tussen circulaire economie en duurzame ontwikkeling?

OF

Wat is het verschil tussen circulaire aankopen en duurzame aankopen?

Waar zit het verschil?

Circular public procurement

Circular procurement can be defined as *"the process by which public authorities purchase works, goods or services that seek to contribute to closed energy and material loops within supply chains, whilst minimising, and in the best case avoiding, negative environmental impacts and waste creation across their whole life-cycle"*.

Green public procurement

Green public procurement (GPP) is defined by the EU as *"a process whereby public authorities seek to procure goods, services and works with a reduced environmental impact throughout their life cycle when compared to goods, services and works with the same primary function that would otherwise be procured"*

In het kort

Circular public procurement

=

Green public procurement

- + Herdenken
- + Hergebruiken
- + Repareren
- + Reviseren
- + Recycleren

Waar zitten de verschillen?

Green public procurement is (vaak) gewoon kiezen voor een milieuvriendelijker alternatief.

→ Eenvoudig uitvoerbaar via hulpmiddelen. Spitst zich toe op milieuverschillen tussen producten.

Circular procurement vraagt om dieper nadenken over aankopen.

→ Individuele aanpak voor de meeste opdrachten, gaat in op productontwerp en afvalstromen.

De twee hebben hetzelfde doel :
de ecologische impact van uw aankopen verminderen

STRATEGIE PER OPDRACHT

Logica van de circulaire economie

Circulaire openbare opdrachten kunt u als volgt organiseren:

- 1) Producten kopen die gemaakt zijn van gerecycleerde grondstoffen → minder afval
- 2) Energiezuiniger producten kopen → minder CO2-emissies
- 3) De levensduur van producten verlengen → minder afval
- 4) Andere business models → minder afval
- 5) Het einde van de levensduur van aankopen voorzien → minder afval en minder recyclage
- 6) Afvalstromen behandelen → meer recyclage

Parallel hiermee: de criteria van Green public procurement respecteren

**1. KOOP PRODUCTEN
GEMAAKT VAN
GERECYCLEERDE OF
HERGEBRUIKTE
GRONDSTOFFEN**

Een verschillende aanpak

Circulaire aankopen worden zelden gedaan op basis van criteria die in een bestek moeten worden opgenomen, maar zijn een nieuwe manier om aankopen te benaderen.

Alle andere acties op het gebied van de circulaire economie vereisen voorafgaand werk en vaak de publicatie van een aanvullend bestek.

Uitzondering:

Aankoop van producten op basis van gerecycleerde grondstoffen

Aankoop van gerecycleerde producten

Deze strategie lijkt sterk op de aankoop van duurzame producten:

- marktstudie
- clauses in het bestek invoeren
- clauses controleren

Met een specifiek element: er bestaan heel wat labels voor ecologische, biologische en fairtrade producten, maar slechts weinig voor gerecycleerde producten.

Oefening

Voor welke producten op de markt zijn er alternatieven op basis van gerecycleerde producten beschikbaar?

Antwoord

Gemakkelijk beschikbaar:

- Papier, bics, bureaumateriaal → controle via milieulabels
- Schoonmaakproducten: WUR-ratio (EU Ecolabel)
- Inktpatronen → controle via milieulabels
- Houtpanelen
- Printers: 1-5% gerecycled plastic (Blauwe Engel)

Beschikbaar:

- Textiel: Global recycled standard
- Bouwmaterialen

Conclusie

Het is mogelijk om producten op basis van gerecycleerde grondstoffen aan te kopen. De strategie is vergelijkbaar met de GPP-strategie: marktonderzoek, invoering van de clause en controle.

Er zijn enkele labels op de markt die kunnen helpen bij de invoering van dit soort clauses. Dit soort labels zal steeds vaker op de markt verschijnen.

2. KOOP ENERGIEZUINIGE PRODUCTEN

Energieverbruik en andere impact

De circulaire economie wil het energieverbruik verminderen, maar ook de andere emissies beperken die verband houden met de aankoop van producten.

Hiervoor bestaan twee strategieën:

- 1) Aankoop van producten die weinig energie verbruiken en weinig uitstoot veroorzaken → klassieke GPP-strategie.
- 2) Aankoop van producten met een laag energieverbruik in hun productiefase → nieuwe strategie.

Aankoop van energiezuinige producten

Klassieke aanpak via tools zoals:

- Energielabel
- Ecoscore (auto's)
- Normen (EU)
- Labels

Deze strategie is eenvoudig te implementeren en maakt integraal deel uit van de GPP-aanpak.

De impact van de productie beïnvloeden

Het is moeilijk om vergelijkbare cijfers te vinden voor de productiefase van producten.

Uitzonderingen: papierproductie (via papierlabels) of gebruik van groene stroom (bijv. datacenters, stomerijen ...)

Nieuw hulpmiddel : CO₂-Prestatieladder

Ontwikkeld in Nederland

Certiïcering via CO₂-berekeningsmethode. Elk bedrijf krijgt een score van 1 tot 5. Deze score levert bonuspunten op bij de gunning van opdrachten.

Conclusie in 2 punten

Blijf oplossingen kopen die weinig energie verbruiken.

Denk na over manieren om het energieverbruik in de productiefase te verminderen en/of kies voor producten die met groene stroom zijn gemaakt.

3. VERLENG DE LEVENSDUUR VAN PRODUCTEN

Verschillende opties

- 1) De verantwoordelijkheid bij de leverancier leggen
- 2) De levensduur verlengen via clausules in het bestek
- 3) Flexibiliteit in uw aankopen

1)Verantwoordelijkheid bij de leverancier leggen

Het is mogelijk om diensten te kopen in plaats van producten → de verantwoordelijkheid voor de werking ligt bij de leverancier, die aangemoedigd wordt om met robuuste producten te werken.

Voorbeelden: drukwerk, drankautomaten, werkkleding...

Volgende etappe

U kunt de dienstverlener niet alleen aanmoedigen door hem de verantwoordelijkheid voor de producten te geven, maar u kunt ook gebruikmaken van zijn expertise → beschrijf uw behoeften in plaats van de producten die u wilt.

Voordelen: creatieve oplossingen van leveranciers die u gemakkelijk in het bestek kunt opnemen

Nadelen: het is soms moeilijker om de verschillende aanbiedingen te vergelijken.

2) Betere producten en diensten aankopen

Er zijn diverse mogelijkheden om de levensduur van producten te verlengen.

1) Een langere garantie (via een gunningscriterium)

2) Repareerbaarheid van het product via:

- beschikbaarheid van reserveonderdelen
- beter design / technische beschrijving
- upgrade van producten (informatiemateriaal)

Levensduur

De levensduur van een IT-product is een doorslaggevende financiële factor:

Een computer die 4 jaar in plaats van 3 jaar wordt gebruikt = kostenbesparing van 33 %

Zoek dus naar oplossingen om hun levensduur te verlengen:

- robuuste producten
- langere garantieduur
- onderhoudscontract
- mogelijkheden om te upgraden
- ...

Voorbeelden van clausules

Langere garantie

Er worden maximaal X extra punten toegekend voor elk contractjaar waarvoor een bijkomende garantie wordt aangeboden bovenop de minimale technische specificaties, en wel als volgt:

- +4 jaar bijkomende garantie of meer: x punten
- +3 jaar bijkomende garantie: 0,75x punten
- +2 jaar bijkomende garantie: 0,5x punten
- +1 jaar bijkomende garantie: 0,25x punten

Controle

De inschrijver moet een schriftelijke verklaring indienen waarin de voorgestelde garantieperiode wordt vermeld en waarin wordt aangegeven dat deze garantie de conformiteit van de goederen met de specificaties van het contract dekt, met inbegrip van alle aangegeven toepassingen.

Vergeet niet een strenge boeteclausule toe te voegen in geval van niet-naleving van de garantie

Uniform van het Belgisch leger

Verschillende strategieën om onder alle omstandigheden solide uniformen te garanderen:

- Intensieve producttest via een toekenningscriterium
- Melding/doorgifte van gebreken gedurende de gehele looptijd van het contract → invoering van clausules om de kwaliteit van de kleding te verbeteren
- Uitgebreid marktonderzoek om op de hoogte te blijven van de nieuwste technologieën
- Bewaring van stalen in geval van geschillen tijdens de opdracht.

3) Flexibele oplossingen

De behoeften van een overheid kunnen snel veranderen (bijvoorbeeld door de covidcrisis en telewerken). Het is interessant om flexibiliteit in uw producten/diensten te hebben, zodat u snel kunt reageren op veranderingen in de context.

Oplossingen

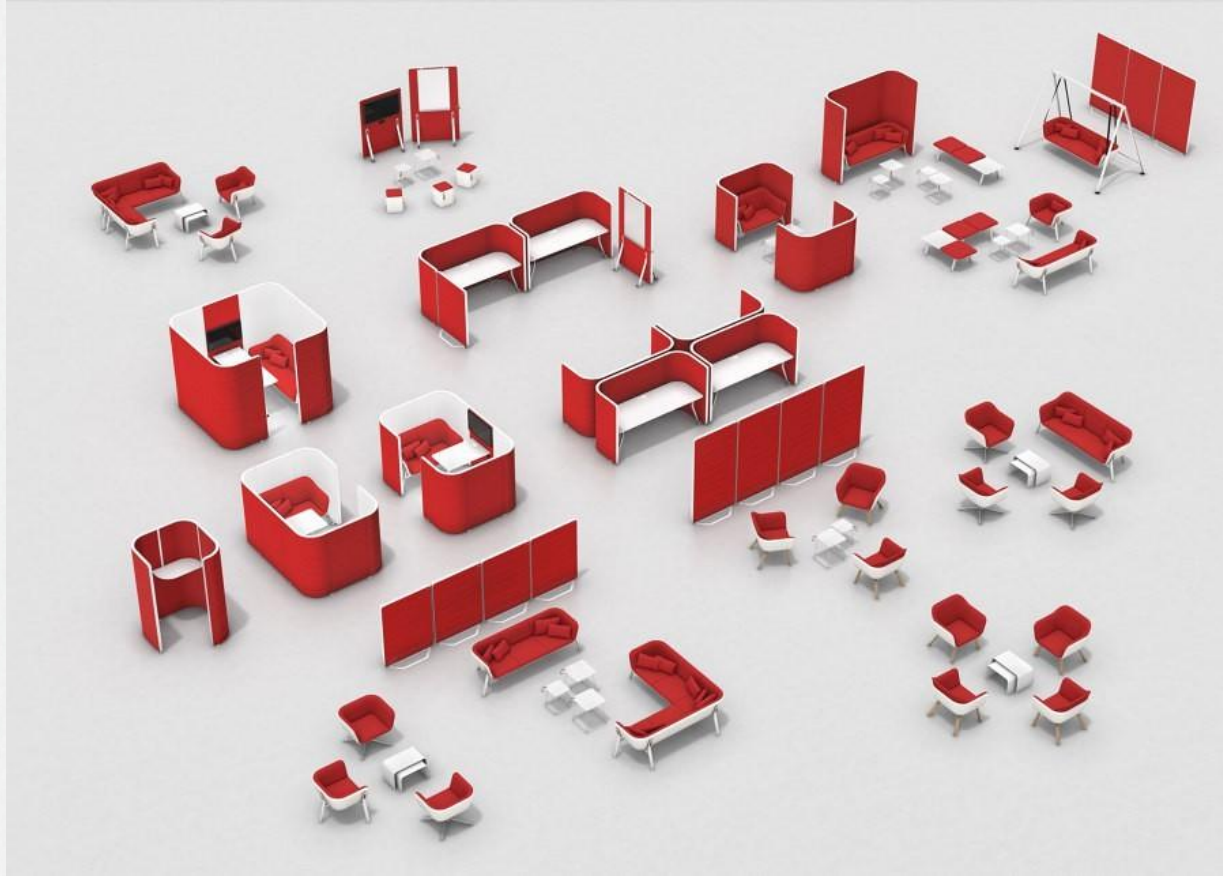
Gemakkelijk moduleerbare producten:

- meubelen
- gebouwen

Deze strategie is van toepassing op aankopen met een zeer lange levensduur (min. 10 jaar).

Moduleerbare bureaus

Conclusie in 3 punten

Een van de belangrijkste aspecten van de circulaire economie is het verlengen van de levensduur van producten.

Hiervoor bestaan verschillende strategieën: de verantwoordelijkheid van de leverancier stimuleren, klassieke clauses in het bestek opnemen...

Bij een product dat gemakkelijk te repareren en/of flexibel in gebruik is, kan de levensduur verlengd worden en kunt u grote investeringen voorkomen wanneer de behoeften veranderen.

4. VERKEN NIEUWE BUSINESS MODELS: PAAS, ABONNEMENT

Nieuwe business models

Te vaak zijn we niet op de hoogte van de creatieve oplossingen die de markt te bieden heeft. Zoek naar alternatieven voor:

- Bedrijfsfietsen/-auto's
- Evenementenbeheer
- Verlichting
- Industriële zaag
- Applicaties/software

Nieuwe business models

Te vaak zijn we niet op de hoogte van de creatieve oplossingen die de markt te bieden heeft. Zoek naar alternatieven voor:

- Bedrijfsfietsen/auto's → Villo/carsharing-abonnement
- Evenementenbeheer → Verhuur van standmateriaal
- Verlichting → Lightning as a service
- Industriële zaag → zie volgende slide
- Applicaties/software → zie volgende slide

Industriële zaag

Voorbeeld van de GPP-helpdesk: aankoop van een specifieke machine om hout te zagen.

Gebruik: enkele keren per jaar

Oplossing: dienstcontract aangaan in plaats van een product aankopen

SoGware en applicaties

Niet al het materiaal hoe2 uw eigendom te zijn.

- Geef de voorkeur aan licenties boven interne softwareontwikkeling
 - boekhouding
 - helpdesk
 - workflow
 - ...

Conclusie in 3 punten

Huren/delen is het bekendste model en levert altijd goede resultaten op.

Het abonnementsmodel is nuttig als aanvulling op uw klassieke opdrachten en kan bijdragen tot een mentaliteitsverandering.

Product as a service is een nieuw bedrijfsmodel met potentieel voor bepaalde overheidsopdrachten, maar het blijft noodzakelijk om ecologische clausules in de opdrachten op te nemen. De looptijd van het contract vormt vaak een obstakel.

5. VOORZIE HET EINDE VAN DE LEVENSDUUR VAN PRODUCTEN

Wat zijn de prioriteiten?

L'ÉCHELLE DE LANSINK 2.0

A Prévention

B Réutilisation

C Recyclage

D Compostage

E Incinération

F Mise en décharge

Strategie

U kunt twee strategieën toepassen om het einde van de levensduur en het bijhorende afval te beheren:

1) Vermijden dat er afval komt

- repareren/de levensduur verlengen (zie vorig hoofdstuk)
- verspilling vermijden

2) Behandeling van afval vergemakkelijken

- Opdracht voor dienstverlening en levering
- Opdracht voor werken

Preventie

- Hebt u enig idee hoeveel brochures er echt worden uitgedeeld?
- Is het echt nodig om alle gegevens zelfi op te slaan, terwijl de schaalvoordelen voor servers aanzienlijk zijn?
- Groter en moderner is niet per se beter: wie gebruikt het interactieve bord in uw vergaderzaal eigenlijk?

Sommige soorten afval worden niet verwerkt

De stroom kan niet worden gescheiden van andere afvalstromen: niet-gesorteerd afval.

Het afval bestaat uit verschillende fracties die niet kunnen worden gescheiden: kartonnen beker.

De afvalstroom is te klein:

- de totale hoeveelheid is te klein: plastic beker
- de hoeveelheid van de subgroep is niet groot genoeg: niet de juiste kleur

Er bestaat geen technisch en economisch rendabele oplossing. Maar daar komt verandering in door de stijgende grondstofprijzen: afvalverwerking wordt steeds rendabeler.

Einde van de levensduur: denk vooruit

Om te voorkomen dat producten aan het einde van hun levensduur niet kunnen worden verwerkt, is de volgende strategie nodig:

1) Verwijs naar labels die bepalingen over het einde van de levensduur in hun specificaties hebben opgenomen. Let op: dit verschilt sterk per label en per productcategorie (bijv. het label Blauwe Engel $\Rightarrow$ verbod op gevaarlijke stoffen om recycling mogelijk te maken).

2) Gebruik de GPP-toolkit, die clausules over dit onderwerp bevat. De clausules zijn vaak gebaseerd op internationale normen.

Deze clausules gaan over:

- Demonteren
- Scheiden van sommige grondstoffen
- Giftige stoffen die recycling kunnen bemoeilijken

Gebouw = grondstoffen

Bouwmaterialen zijn kostbaar en kunnen grote hoeveelheden afval genereren

→ waarom zouden we ze bij de creatie niet als een bron van grondstoffen beschouwen, zodat we de materialen aan het einde van hun levensduur kunnen terugwinnen?

Moeilijkheid: zal er over 25-30 jaar, aan het einde van de levensduur van het gebouw, nog vraag zijn naar de materialen die we vandaag gebruiken?

Kreatief voorbeeld: Kamp C

We ontwerpen het gebouw met het idee om alle materialen te kunnen hergebruiken aan het einde van de levensduur van het gebouw

→ gebouw = kringloopcentrum

Hierbij houden we rekening met verscheidene criteria:

- energie- en waterverbruik van het gebouw
- flexibel gebruik
- hergebruik van alle bouwmaterialen
- ...

Conclusie in 3 punten

Een van de belangrijkste aspecten van de circulaire economie is het einde van de levensduur van producten. Gescheiden inzameling is geen garantie voor recycling van producten.

Bij de aankoop moet al worden nagedacht over het einde van de levensduur: hoe kan ik het product aan het einde van zijn levensduur weggooien?

Probeer na te denken over het hergebruik van toekomstige afvalstromen. Afval is een nieuwe grondstof.

6. INZAMELING EN VERWERKING VAN AFVAL

Doelen

Het doel moet zijn om de hoeveelheid afval zoveel mogelijk te beperken.

Hiervoor bestaan verschillende oplossingen:

- hergebruik/verwerking voor intern gebruik
- hergebruik voor extern gebruik
- recyclage
- verwerking met weinig terugwinning

Inventaris

Om te weten welk afval kan worden hergebruikt of verwerkt, moet u de afvalstromen in detail kennen.

Enkele voorbeelden van andere overheden:

- Afdekzeilen voor bouwwerkzaamheden → ???
- Houten paletten → ???
- Snoeiafval → ???
- Computers → ???
- Kantoormeubilair → ???
- Papieren handdoeken → ???
- Organisch afval → ???
- ...

Inventaris

Om te weten welk afval kan worden hergebruikt of verwerkt, moet u de afvalstromen in detail kennen.

Enkele voorbeelden van andere overheden:

- Afdekzeilen voor bouwwerkzaamheden → goody bags
- Houten paletten → bouwen van stands
- Snoeiafval → mulch om verdamping van water te voorkomen
- Computers → hergebruik via andere diensten
- Kantoormeubilair → ombouw tot nieuw meubilair
- Papieren handdoeken → gerecycleerd tot papieren handdoeken
- Organisch afval → compostering ter plaatse
- ...

Inventaris

De afgelopen jaren zijn er veel goede praktijken ontstaan op het gebied van deconstructie → voordat het gebouw wordt gesloopt, wordt een inventaris opgemaakt van herbruikbare producten. Deze worden dan in het nieuwe gebouw geïntegreerd.

Dit levert ecologische en soms ook financiële voordelen op.

Hergebruik via afvalinzameling

Er zijn tal van verschillende afvalfracties die dankzij inzameling kunnen worden hergebruikt of gerecycleerd door externe bedrijven.

Moeilijkheden: grote afvalinzamelingsbedrijven hebben zelden innovatieve en circulaire oplossingen voor alle afvalstromen.

Oplossing: aparte loten/opdrachten creëren voor bepaalde afvalstromen waarvoor circulaire oplossingen bestaan.

Specifieke loten

De volgende loten kunnen interessant zijn om te voorkomen dat afval wordt gerecycleerd in plaats van hergebruikt:

- IT-materiaal
- Meubelen
- Elektrisch afval

Opdrachten voor bouwwerken vragen om een voorafgaand onderzoek alvorens het gebouw wordt gesloopt, met daarna een opdracht voor de afbraak.

Opdrachten voor donaties

Twee mogelijkheden:

- 1) Opnemen in de opdracht voor aankoop → de dienstverlener is ervoor verantwoordelijk een oplossing te vinden voor de afvalverwijdering.
- 2) Afzonderlijke opdracht of lot voor donaties via liefdadigheidsorganisaties (Oxfam, Spullenhulp...)

De eerste optie is eenvoudiger, maar de cijfers moeten goed worden gecontroleerd. Zo kunt u voorkomen dat de dienstverlener geen inspanningen levert voor hergebruik. De tweede optie levert betere resultaten op, maar vereist een extra overeenkomst.

Conclusie in 2 punten

Uw afval is grondstof voor iemand anders. Zoek dienstverleners die uw afval optimaal kunnen valoriseren en schrijf specifieke opdrachten voor herbruikbare afvalstromen.

Schrijf een opdracht uit voor donatie van uw oude meubels, computerapparatuur, enz.

**EN WAT GAAT DAT ME
KOSTEN?**

En wat gaat dat me kosten?

Producten uit gerecycleerde grondstoffen: budgetneutraal

Energiezuinige producten: Goedkoper

Verlengen levensduur: Veel goedkoper (uitgezonderd leasing)

Nieuwe businessmodellen: veel goedkoper

Levens einde voorzien bij aankoop: duurder

Hergebruik en recyclage: soms goedkoper, soms duurder

Waarom doet niemand dit?

Gebrek aan kennis

Soms noodzakelijk om bijkomende opdrachten uit te schrijven

Angst voor verandering

Maar dit is geen reden om niet stap voor stap
te beginnen met circulair aankopen

Conclusies

Bronnen:

<https://nnof.be/fr/les-projets-en-images/> ;

<https://vivreabruelles.be/sesame-une-nouvelle-vie-obliterateurs-stib.html> ;

<https://bouwcirculair.nl/wp-content/uploads/2019/08/vd-Bosch-beton-Presentatie-Geopolymeren-Tilburg-15-mei-2018.pdf>;

https://gramitherm.eu/wp-content/uploads/2020/11/VAP_0243-1-300x201-1.jpg

<https://redshift.autodesk.fr/ville-durable/>

Conclusies

De circulaire economie is een nieuwe tak van de economie die veel kansen biedt voor overheidsopdrachten, maar:

- er zijn niet veel criteria die u zomaar kunt kopiëren en plakken
- u moet voorbereidend werk doen om inzicht te krijgen in afvalstromen
- u zult aanvullende opdrachten moeten uitschrijven

Als u hierin slaagt, kunnen de resultaten spectaculair zijn en verschillende aspecten (circulair, lokaal en sociaal) van duurzame overheidsopdrachten combineren.

De sleutel tot succes is een verandering in de opzet van uw opdrachten. Beschouw uw administratie als een mini-universum dat moet proberen zijn afvalproductie zoveel mogelijk te beperken.

No limits

In de circulaire economie kunt u uw creativiteit en die van de markt gebruiken om de afvalstromen te verminderen.

Aarzel niet om te leren van de goede praktijken van andere overheidsinstanties.

Vooraf opdrachten voor werken hebben een groot potentieel op het vlak van de circulaire economie.

BEDANKT!

Rob Renaerts

Directeur

0032 488 994488

rob@coduco.be

www.coduco.be

EBP bedankt u voor uw deelname
op de 18de editie van het National Tender Day

www.ebp.be - seminars@ebp.be